porteret produkt har en lavere næringsværdi.

2. En medlemsstat kan ikke påberåbe sig hensynet til beskyttelse af forbrugerne og til god handelsskik for at retfærdiggøre et forbud mod import og handel med varer af kød fra andre medlemsstater, som indeholder visse ikke-kødholdige stoffer, og begrunde det med, at de indenlandske forbrugere i kraft af mange års forbrugsvaner har ganske bestemte forventninger til varer af kød, og at visse erhvervsdrivende vil kunne skaffe sig konkurrencefordele ved at anvende produkter af en ringere kvalitet, som er billigere at fremstille, uden at forbrugeren er klar over denne kvalitetsforringelse. Hensynet til den fornødne information af forbrugerne kan nemlig tilgodeses ved midler, som ikke hindrer importen af produkterne, navnlig ved en forpligtelse til at foretage en passende mærkning med angivelse af det solgte produkts indhold.

3. Når Fællesskabet har vedtaget en fælles markedsordning inden for en bestemt sektor, er medlemsstaterne forpligtet til at afholde sig fra enhver ensidig foranstaltning, endogså i det tilfælde, hvor den pågældende foranstaltning kan udgøre en støtte for den fælles politik.

   Nationale foranstaltninger, som støtter EF's fælles politik, må ikke stride mod et af Fællesskabets grundlæggende principper, såsom princippet om de frie varebevægelser, såfremt de ikke i øvrigt er begrundet i hensyn, som er anerkendt i selve fællesskabsretten.

RETSMØDERAPPORT
i sag 274/87 *

I — Sagsfremstilling

§4, stk. 1, i Fleisch-Verordnung (bekendtgørelse om kødprodukter) af 21. januar 1982 (BGBl. I, s. 89) indeholder et forbud mod at bringe varer af kød i omsætning, som er fremstillet under anvendelse af visse stoffer af animalsk eller vegetabilsk oprindelse. Til disse stoffer hører bl. a. mælk og mejeriprodukter, æg og æggeprodukter samt produkter af vegetabilsk oprindelse, som indeholder æggehvide, stivelse eller dekstrin.

Der findes to undtagelser fra forbudet. For det første indeholder §4, stk. 2, en bestemmelse, som sammenholdt med bekendtgørelsens bilag 2 bevirker, at §4, stk. 1, på de i bilaget anførte betingelser ikke finder an-

* Processprog: tysk.

vendelse på de i bilaget opregnede stoffer, uden at det ved særlig angivelse på varens emballage er nødvendigt at angive, at disse stoffer er indeholdt.

For det andet er det efter §5, sammenholdt med bekendtgørelsens bilag 3, under visse nærmere betingelser tilladt at anvende andre ellers forbudte stoffer i bestemte varer af kød. Produktets emballage skal i så fald være forsynet med en oplysning om forekomsten af disse stoffer.

Omsætningsforbudet suppleres af §47, stk. 1, i Lebensmittel- und Bedarfsgegenständegesetz (LMBG, lov om levnedsmidler og visse almindelige forbrugsgoder) af 15. august 1974 (BGBl. I, s. 1945; III 2125-40), som forbyder import af levnedsmidler, der ikke opfylder de tyske forskrifter.

Der er udstedt straffeforskrifter og administrative forskrifter til sikring af førnævnte bestemmelsers overholdelse.

Bestemmelserne indebærer, at det er udelukket at importere visse varer af kød til Forbundsrepublikken, som er lovligt fremstillet i andre medlemsstater, hvor reglerne om tilsætning af ikke-kødholdige stoffer er anderledes.

Da Kommissionen fandt, at forbudet mod import af varer af kød, som ikke opfylder de tyske forskrifter, var i strid med Traktatens artikler 30 og 36, tilsendte den den 20. december 1985 forbundsregeringen en skrivelse, hvori den i medfør af Traktatens artikel 169, stk. 1, opfordrede regeringen til at fremsætte sine bemærkninger inden en måned efter skrivelsens modtagelse. Forbundsregeringen forklarede sine synspunkter i en skrivelse af 24. april 1986.

Den 23. december 1986 fremsatte Kommissionen en begrundet udtalelse i medfør af Traktatens artikel 169, stk. 1, hvori den opfordrede Forbundsrepublikken Tyskland til at vedtage de nødvendige foranstaltninger for at efterkomme udtalelsen inden en måned efter meddelelsen.

I sin svarskrivelse af 2. juni 1987 meddelte forbundsregeringen, at den fastholdt sine synspunkter, og gjorde opmærksom på, at der i mellemtiden var fundet en løsning på problemet vedrørende mærkningen af franske og belgiske »pâtes«, hvorefter den opfordrede Kommissionen til at udsætte proceduren bl. a. under henvisning til de drøftelser, der fandt sted i Rådet om et eventuelt forbud mod anvendelse af vegetabilske proteiner i varer af kød.

II — Skriftveksling

Ved stævning, indleveret til Domstolens Justitskontor den 16. september 1987, har Kommissionen i medfør af EØF-Traktatens artikel 169, stk. 2, anlagt nærværende traktatbrudssag mod Forbundsrepublikken Tyskland.

Skriftvekslingen er forløbet forskriftsmæssigt. Kommissionen har dog afstået fra at afgive replik.

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt general-

advokaten har Domstolen besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse. Parterne har inden for de fastsatte frister efterkommet opfordringen til at uddybe visse punkter skriftligt.

III — Parternes påstande

Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

1) Det statueres, at Forbundsrepublikken Tyskland har tilsidesat sine forpligtelser efter Traktatens artikel 30 ved at forbyde import og omsætning på sit område af varer af kød fra andre medlemsstater, som ikke opfylder betingelserne i §§4 og 5 i den tyske bekendtgørelse om kødprodukter;

2) Forbundsrepublikken Tyskland tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Sagsøgte har nedlagt følgende påstande:

1) frifindelse;

2) Kommissionen tilpligtes at afholde sagens omkostninger.

IV — Parternes anbringender og argumenter

1. *Kommissionen* har gjort gældende, at de tyske forskrifter er i strid med forbudet mod foranstaltninger med tilsvarende virkning som en kvantitativ restiktioner (EØF-Traktatens artikel 30), og at de er ubegrundede. Endvidere gennemgår Kommissionen én for én de grunde, som forbundsregeringen har fremført under den administrative procedure og tilbageviser dem alle.

a) *Hensynet til den offentlige sundhed*

Kommissionen finder ikke, at restriktionerne er begrundet i hensynet til beskyttelse af den offentlige sundhed (Traktatens artikel 36), da de ikke er nødvendige for at sikre befolkningens forsyning med animalske proteiner.

Det fremgår af den ernæringsbetænkning, forbundsregeringen udgav i 1984, at den tyske befolknings indtagelse af kød for 60-65%'s vedkommende dækkes af fersk kød og for 35-40%'s vedkommende af varer af kød, og at kødforbruget i Forbundsrepublikken er steget betydeligt siden 60'erne, hvorfor de mængder for indtagelse af protein, som anbefales på internationalt niveau, allerede er delvis overskredet.

Den tyske befolknings sundhed udsættes derfor ikke for nogen fare, blot fordi der sker nogle få ændringer i sammensætningen af varer af kød. Tværtimod indeholder kødvarer, navnlig pølser, betydelige mængder af skadelige stoffer, såsom kolesterol og purin, mens det er almindeligt anerkendt, at en række vegetabilske proteiner er sunde for organismen. Nogle eksperter frygter endog et overforbrug af kød.

b) *Hensynet til den nationale kvalitetspolitik*

Kommissionen anfører, at en national kvalitetspolitik ikke udgør noget tvingende hensyn i almenhedens interesse, som dette begreb forstås i Domstolens praksis, hvorfor det ikke kan påberåbes til retfærdiggørelse af et forbud mod import af produkter, der er lovligt fremstillet og bragt i omsætning i andre medlemsstater. Kommissionen henviser i denne forbindelse til dommene af 20. februar 1979, »Cassis de Dijon«-sagen, Rewe (sag 120/78, Sml. s. 649), 17. marts 1983, De Kikvorsch (sag 94/82, Sml. s. 947) og 12. marts 1987, Kommissionen/Grækenland (sag 176/84, Sml. s. 1193) samt Kommissionen/Tyskland (sag 178/84, »Reinheitsgebot«, Sml. 1987, s. 1227). Det fremgår tillige af Domstolens afgørelser i sager vedrørende konsekvenserne af en national kvalitetspolitik, at en sådan politik alene er retmæssig, når den ikke hindrer importen af herfra afvigende produkter fra andre medlemsstater (jfr. dommene af 7. februar 1984 i sag 237/82, Jongeneel Kaas, Sml. s. 483, og 28. marts 1984 i sagerne 47 og 48/83, Van Miert, Sml. s. 1721).

Begge de to sidstnævnte domme viser, at medlemsstaterne meget vel kan føre en national kvalitetspolitik uden at komme i strid med de førnævnte betingelser. Virkelig kvalitet taler normalt for sig selv og behøver ikke beskyttelse, bortset fra beskyttelse mod illoyal konkurrence og vildledning af forbrugerne. Det er ikke rigtigt, at produkter af en ringere kvalitet vil kunne udkonkurrere kvalitetsprodukter under helt frie og loyale markedsvilkår. Det bekræftes blandt andet at den udvikling, man har kunnet iagttage i Tyskland siden afsigelsen af førnævnte dom i Reinheitsgebot-sagen (sag 178/84), og navnlig af bryggeriernes reaktion, som derefter satsede på mulighederne for at reklamere med det tyske øls renhed.

Subsidiært anfører Kommissionen, at de tyske forskrifter ikke er begrundede, selv om det antages, at en national kvalitetspolitik udgør et tvingende hensyn i almenhedens interesse i den betydning, som forudsættes i Domstolens praksis vedrørende Traktatens artikel 30. En national kvalitetspolitik for kødvarer, som er baseret på ét eneste kriterium, nemlig et forbud mod ikke-kødholdige bestanddele, er fuldstændig uegnet til at opfylde sit formål. Kødvarernes kvalitet er ikke afgørende afhængig af, om de udelukkende eller hovedsagelig indeholder rent kød, men af hvilket kød, de forarbejdes af, og hvilke stoffer, de i øvrigt tilsættes. Den tyske lovgivning indeholder imidlertid ingen forskrifter om selve kødets kvalitet og fastsætter undtagelser fra forbudet mod ikke-kødholdige stoffer, hvilket endog berører luksusprodukter.

De betænkeligheder vedrørende overforbruget af fedtstoffer og skadelige stoffer i visse kødvarer, navnlig i pølser, som bl. a. forbundsregeringen selv har givet udtryk for i sin ernæringsbetænkning fra 1984 (jfr. ovenfor), godtgør i hvor ringe grad, den tyske lovgivning er egnet til at sikre, at kødvarer konstant har en høj kvalitet. Det er derfor ikke ud fra en proportionalitetsgrundsætning muligt at opretholde et absolut importforbud, som omfatter produkter fra andre medlemsstater af en uomtvistelig høj kvalitet, men tillader nationale produkter, der er af ringere kvalitet.

Endelig gør Kommissionen gældende, at de tyske forskrifter i hvert fald ikke kan opretholdes i deres nuværende form, fordi de indebærer en skjult forskelsbehandling af udenlandske kødspecialiteter (den henviser i den forbindelse til dommen af 6. november 1984 i sag 177/83, Kohl/Ringelhan & Rennett, Sml. s. 3651). De tyske forskrifter hævdes at gælde uden forskel for indenlandske og importerede produkter, men dette er, i hvert fald til dels, et rent formelt synspunkt, fordi dispensationerne fra forbudet mod anvendelse af ikke-kødholdige stoffer navnlig gives til de varer, der traditionelt fremstilles inden for Forbundsrepublikkens område. Efter Kommissionens opfattelse burde den liste over undtagelserne, som er indeholdt i bilagene til kødbekendtgørelsens §§4 og 5, i hvert fald omarbejdes til en »europæisk liste over specialiteter«.

c) *Hensynet til beskyttelse af forbrugerne*

Kommissionen erkender, at hensynet til beskyttelsen af forbrugerne mod vildledning i et vist omfang kan begrunde foranstaltninger, som indskrænker de frie varebevægelser. De tyske forskrifter tilgodeser imidlertid ikke proportionalitetsprincippet.

Nutidens forbrugere, der er vant til at rejse og stifte bekendtskab med andre landes vaner, har, i modsætning til, hvad der synes at være lagt til grund for de tyske forskrifter, tilstrækkelig selvstændighed og lyst til at prøve nye produkter. De må i så fald også forsynes med de nødvendige oplysninger for at kunne træffe deres valg blandt det stærkt forøgede udvalg af produkter, der findes på markedet. Dette krav kan imidlertid ikke begrunde, at man begrænser udvalget af kødvarer ud fra nationale kriterier.

I modsætning til, hvad der gælder for reglerne om levnedsmidlers sikkerhed, er det fuldstændigt udelukket at foretage en udtømmende harmonisering inden for EF af reglerne om levnedsmidlers sammensætning på grund af disses forskelligartethed og de mange forarbejdningsmetoder, der findes. Så længe der ikke er sikret gensidig anerkendelse af EF-landenes nationale retsforskrifter, suppleret med en passende forbrugerinformation, er det udelukket at skabe fuldstændig fri bevægelighed for levnedsmidler.

Problemerne vedrørende informationen om produkternes indhold er ganske vist mere komplicerede på dette område end de fleste af de sager, der hidtil har været, men Kommissionen mener dog, at en effektiv forbrugerinformation er mulig. Som det fremgår af kødbekendtgørelsens §5, er problemerne ikke helt nye for den tyske lovgiver.

Ganske vist er det ikke altid muligt i praksis at forsyne produktet med udtømmende oplysninger om dets ingredienser. Kommissionen mener dog, at det er muligt — og i overensstemmelse med Rådets direktiv 79/112 af 18. december 1978 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om mærkning af og præsentationsmåder for levnedsmidler bestemt til den endelige forbruger samt om reklame for sådanne levnedsmidler (EFT 1979, L 33, s. 1) — for eksempel at forsyne produktet med en kortfattet angivelse af dets væsentligste bestanddele og at give de kunder, der måtte ønske det, en liste med nøjagtig angivelse af produktets ingredienser.

d) *Hensynet til en loyal konkurrence*

Efter Kommissionens opfattelse er der truffet de fornødne foranstaltninger til at beskytte producenter og forhandlere mod illoyal konkurrence — som er et af de tvingende hensyn i almenhedens interesse, der kan begrunde restriktive foranstaltninger — såfremt forbrugerne er sikret den fornødne information.

Afgørelsen af, om forskellige regler for indenlandske og udenlandske produkter er i strid med principperne om loyal konkurrence skal foretages på grundlag af national ret, i det omfang, reglerne begunstiger indførslerne. Hverken økonomisk pression eller en forpligtelse i medfør af national ret, som medfører at de regler, der gælder for udenlandske produkter, udvides til også at gælde for indenlandske produkter, kan imidlertid retfærdiggøre foranstaltninger i strid med Traktatens artikel 30. En modsat fortolkning af artikel 30 ville drage Domstolens praksis på dette område i tvivl.

e) *Hensynet til landbrugets kødproducenter*

Efter Kommissionens opfattelse kan økonomiske betragtninger, så som beskyttelsen af landbrugsproduktionen mod faren for tab af afsætningsmarkeder, ikke begrunde restriktioner for de frie varebevægelser, hverken ud fra hensynet til beskyttelse mod illoyal konkurrence eller ud fra et af de andre tvingende hensyn, som Domstolen anerkender i sin praksis i henhold til Traktatens artikel 30.

Under alle omstændigheder har en sådan betragtning begrænset gyldighed. Under hensyn til, at det er udelukket af beskytte det nationale landbrug eller at fremme én produktionssektor (f.eks. kød) fremfor en anden (f.eks. æg, mælk og korn), kan de tyske forskrifter højst retfærdiggøre forbud mod omsætning af landbrugsprodukter, som er importeret fra tredjelande.

2. Forbundsregeringen har gjort gældende, at de tyske forskrifter er forenelige med Traktatens artikler 30 og 36, fordi de er begrundet i hensynet til beskyttelse af sundheden, forbrugerne samt andre tvingende hensyn i almenhedens interesse.

a) *Hensynet til den offentlige sundhed*

Forbundsregeringen gør herom gældende, at de anfægtede forskrifter er indført for at beskytte sundheden, som forudsat i Traktatens artikel 36, nemlig for at sikre befolkningen den nødvendige forsyning med de vigtige næringsstoffer, som kød indeholder. Dette mål ville ikke kunne nås, såfremt man generelt tillod anvendelse af ikke-kødholdige stoffer, fordi kødvarer i så fald ville kunne udbydes til gunstigere priser, men uden at indeholde den fornødne mængde af vigtige næringsstoffer.

Varer af kød udgør en vigtig kilde i tilførslen af proteiner og dækker 11,9% af det samlede proteinbehov hos mænd og 9,7% hos kvinder. På trods heraf er visse befolkningsgruppers forsyning med kød allerede i dag utilstrækkelig.

Det er videnskabeligt bevist, at animalske proteiner har større næringsværdi end vegetabilske. Desuden fører de mange industrielle forarbejdninger, som er nødvendige, når der anvendes ikke-kødholdige stoffer, til et betydeligt tab af vigtige næringsstoffer, navnlig vitamin B 1 (thiamin).

Derimod udgør de animalske proteiners større biologiske værdi en sikkerhed for, at der også tilføres de nødvendige proteiner i de tilfælde, hvor behovet er større, f. eks. i voksealderen. Desuden er varer af kød vigtige for tilførslen med thiamin (vitamin B 1), riboflavin, niacin samt jern. Hvad angår de øvrige stoffer, som er indeholdt i kødvarer, såsom fedt, kolesterol og purin, er det tilstrækkeligt at tage hensyn dertil for at sikre en velafbalanceret ernæring.

De tyske forskrifter indebærer ikke nogen skjult forskelsbehandling af kødspecialiteter fra de andre medlemsstater. Såsnart myndighederne får kendskab til sådanne specialiteter, kan de supplere de lister, der er indeholdt i bilagene til kødbekendtgørelsens §§4 og 5. I øvrigt er udenlandske kødprodukter, som har den samme sammensætning, men en anden betegnelse end produkterne i bilagene, ikke omfattet af importforbudet.

Kommissionens argument om oprettelsen af en »europæisk liste over specialiteter« taler for den harmonisering af de væsentligste krav til de enkelte levnedsmidler, som forbundsregeringen anser for nødvendige. Indtil en sådan harmonisering foreligger har Forbundsrepublikken Tyskland taget det skridt at indgå to- eller flersidede aftaler, navnlig for så vidt angår de franske og belgiske »pâtes«.

b) *Hensynet til beskyttelsen af forbrugerne*

Efter forbundsregeringens opfattelse er et principielt forbud mod anvendelse af tilsætningsstoffer i varer af kød den eneste mulighed for at sikre en effektiv beskyttelse af forbrugerne mod vildledning. Dette er et tvingende hensyn, som indebærer, at artikel 30 ikke kan anses for tilsidesat.

I kraft af årtiers forbrugsvaner har de tyske forbrugere ganske bestemte forventninger til kødvarer, nemlig at de udelukkende eller helt overvejende består af kød, og at de opfylder de kvalitetskrav, som er foreskrevet i kødbekendtgørelsens §§4 og 5.

De tyske forskrifter gør det muligt at forhindre vildledning af forbrugerne, idet de sikrer gennemskuelighed i produkternes sammensætning og derigennem sikrer gennemsigtighed på markedet. Opfattet på denne måde må kvalitetsbeskyttelsen anses for et tvingende hensyn, der kan begrunde foranstaltninger i henhold til Traktatens artikler 30 og 36 (jfr. dommen af 12. oktober 1978 i sag 13/78, Eggers, Sml. s. 1935).

Kommissionens argument om, at kvalitet taler for sig selv og derfor automatisk sætter sig igennem, har kun gyldighed i det omfang, forbrugeren virkelig er klar over den ringere kvalitet. Dette er imidlertid ikke til-

fældet ved anvendelse af erstatningsprodukter i kødvarer. Når de er tilsat farve- og aromastoffer kan man nemlig ikke, hverken i deres smag eller udseende, skelne sådanne kødvarer fra de rene varer af kød. I mange tilfælde kan selv ikke kemikere påvise erstatningsprodukter i kødvarerne, eller da i så fald kun under opbydelsen af helt uforholdsmæssigt store ressourcer. Det er praktisk talt umuligt at foretage en effektiv kontrol hermed, hvorimod de tyske forskrifter muliggør en både effektiv og lettere kontrol.

De tyske forskrifter kan ikke anses for at stå i misforhold til deres formål i betragtning af de muligheder, der findes for at fravige forskrifterne. Det er ikke alle omsætningsforbud, der er i strid med proportionalitsprincippet (jfr. domme af 15. december 1982 i sag 286/81, Oosthoek, Sml. s. 4575 og 13. marts 1984 i sag 16/83, Prantl, Sml. s. 1299). Sålænge der ikke er foretaget en harmonisering på EF-plan, hvilket er det eneste egnede middel til at løse de forhåndenværende problemer, findes der ingen andre foranstaltninger til beskyttelse af forbrugerne, som i mindre grad begrænser de frie varebevægelser. Den mangfoldighed af produkter og forarbejdningsmetoder, som Kommissionen anfører som begrundelse for, at det er umuligt at harmonisere reglerne, skaber endnu større problemer for de enkelte medlemsstater, som hver især må udstede forskrifter om mærkning af kødvarer. EF-lovgiver vil kunne skabe ensartede regler på området efter at have foretaget de fornødne konsultationer hos de enkelte medlemsstater.

Derimod tilgodeses beskyttelsen af forbrugerne ikke i fornødent omfang ved regler om mærkning af kødprodukter, og disse er også i vidt omfang uanvendelige i praksis. I betragtning af den uoverskuelige mængde af nye produkter, der vil dukke op, såfremt restriktionerne fjernes, og af disse produkters sammensætning, som er forskellig fra de gængse produkter på det tyske marked, vil forbrugerne let kunne blive vildledt, selv om der gives oplysninger om levnedsmidlernes faktiske indhold.

Desuden er en udtømmende mærkning af produkterne forbundet med praktiske problemer, navnlig for de uemballerede varer (som udgør omkring 80% af samtlige kødvarer), og med hensyn til angivelse på spisekort i restauranter. Allerede af pladsgrunde er det umuligt at angive samtlige ingredienser i produkterne, hvortil kommer, at en sådan information vil være uhensigtsmæssig på grund af sit omfang og sin uoverskuelighed samt den omstændighed, at det er udelukket at klargøre, hvori forskellen i sammensætningen reelt består.

Den summariske angivelse af varens ingredienser, som Kommissionen har foreslået, er også uegnet og forudsætter, at man på EF-plan først definerer varernes væsentligste bestanddele. En sådan fremgangsmåde vil i øvrigt skabe vanskeligheder i forhold til direktiv 79/112. Desuden er det urealistisk, som foreslået af Kommissionen, at udlevere kunderne lister med nøjagtige angivelser af produkternes ingredienser.

c) *Beskyttelse mod illoyal konkurrence*

Forbundsregeringen anfører, at de anfægtede retsforskrifter er en nødvendig foranstaltning for at beskytte producenter og forhandlere af rene varer af kød mod illoyal konkurrence. Producenter af køderstatningsvarer kan opnå betydelige konkurrencefordele ved at anvende tilsætningsstoffer, som er af ringere kvalitet, men billigere end rent kød. Da de forskellige fremstillingsme-

toder ikke er kendelige for køberen, anerkendes produktets fortrin ikke.

d) *Tvingende hensyn til den fælles landbrugspolitik*

Forbundsregeringen anfører, at kødbekendtgørelsens §§4 og 5 er nødvendige for at tilgodese tvingende hensyn til den fælles landbrugspolitik. Ved dom af 14. januar 1981 i sag 46/80 (Vinal, Sml. s. 77) har Domstolen stiltiende anerkendt, at importrestriktioner kan være begrundet i hensyn til gennemførelse af den fælles landbrugspolitik.

Dette er efter forbundsregeringens opfattelse tilfældet, når de pågældende formål er nærmere fastlagt i en fælles markedsordning. Det formål, der tilstræbes med markedsordningerne for okse- og svinekød, nemlig at stabilisere markedet, ville blive bragt i fare, såfremt man forøgede de allerede eksisterende overskudslagre ved en tiltagende anvendelse af ikke-kødholdige stoffer, navnlig soja. Da disse markedsordninger ikke har medført en samlet harmonisering af reglerne om afsætning, må markedsordningerne suppleres med nationale retsforskrifter som de her i sagen omhandlede, hvormed der tilstræbes samme formål.

En fuldstændig frigivelse af handelen med køderstatningsprodukter, som ikke er omfattet af markedsordningerne, og hvortil der følgelig er knyttet betydelige konkurrencefordele, vil desuden skade landbrugets producenter af rene kødvarer. Dette ville medføre et alvorligt indgreb, om ikke en fuldstændig lammelse af markedsordningens gnidningsløse funktion.

En ophævelse af forbudet mod anvendelse af ikke-kødholdige stoffer ville ikke blot have ulemper for de tyske kødproducenter, men for samtlige kødproducenter inden for EF på grund af den betydelige mængde svinekød, der importeres til Tyskland fra de andre medlemsstater. Der er således ikke tale om en konflikt mellem en medlemsstat og Fællesskabet, men om en konflikt mellem markedsordningens formål og formålene med de frie varebevægelser. Ved de tyske retsforskrifter er der foretaget en indbyrdes afvejning af disse formål.

G. C. Rodríguez Iglesias
Refererende dommer